

Шеленко Д. І.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9214-7258>

Бездушна Ю. С.

доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу обліку та оподаткування,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5924-0805>

Панченко О. Д.

PhD, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Відокремлений підрозділ Національного університету
біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8326-5888>

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У ПТАХІВНИЦТВІ

У статті досліджено теоретико-методичні засади формування управлінського обліку на підприємствах птахівництва з урахуванням галузевої специфіки та сучасних умов господарювання. Розкрито особливості птахівництва як високотехнологічної та інтенсивної галузі аграрного виробництва, що зумовлює необхідність формування адаптивної системи управлінського обліку, орієнтованої на повний виробничий цикл. Обґрунтовано механізм формування управлінського обліку, який передбачає інтеграцію функцій обліку, аналізу, контролю та планування, а також деталізацію обліково-аналітичної інформації за технологічними процесами. Запропоновано напрями удосконалення механізму управлінського обліку, зокрема шляхом впровадження ризик-орієнтованого підходу, розвитку системи управлінської звітності, інтеграції бюджетування і контролінгу, а також цифровізації обліково-аналітичних процесів.

Ключові слова: управлінський облік, птахівництво, сільськогосподарське виробництво, управлінська звітність, витрати, собівартість, інформаційне забезпечення, управління.

Diana Shelenko

Vasyl Stefanyk Carpathian National University

Yuliia Bezdushna

National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"

Olha Panchenko

Separated Subdivision National University
of Life and Environmental Sciences of Ukraine
"Nizhyn Agrotechnical Institute"

MECHANISM OF FORMING MANAGEMENT ACCOUNTING IN POULTRY FARMING

The article examines the theoretical and methodological foundations of management accounting formation in poultry enterprises, taking into account industry-specific characteristics and current economic conditions. The importance of management accounting as a key component of the information support system for enterprise management is substantiated, as it contributes to improving the quality and efficiency of managerial decision-making, optimizing costs, and ensuring financial sustainability in a dynamic and risk-prone environment. The study reveals the specific features of poultry farming as a high-tech and intensive branch of agricultural production characterized by a short production cycle, biological transformation processes, and a high level of resource dependency. These features necessitate the development of an adaptive and flexible management accounting system oriented toward the full production cycle, including feed production, poultry breeding, processing, and product sales. The main functions and advantages of management accounting are systematized, and its objects, users, and informational aspects within poultry enterprises are identified and structured. The paper substantiates a comprehensive mechanism for the formation of management accounting based on the integration of accounting, analysis, control, and planning functions. Particular attention is paid to the detailed structuring of accounting and analytical information by technological processes and responsibility centers.

The study proposes directions for improving the management accounting mechanism, including the implementation of a risk-oriented approach, enhancement of management reporting systems, integration of budgeting and controlling tools, and the application of digital technologies such as ERP systems and analytical platforms. The scientific novelty of the research lies in the substantiation of a comprehensive and industry-oriented approach to the formation of management accounting in poultry farming, which ensures increased analytical depth, relevance, and reliability of information for management purposes.

Keywords: management accounting, poultry farming, agricultural production, management reporting, costs, cost accounting, information support, management.

Постановка проблеми та її актуальність.

У сучасних умовах трансформації економіки України, зумовлених одночасним впливом процесів євроінтеграції, цифровізації бізнесу та наслідків повномасштабної війни, суттєво зростає роль якісного інформаційного забезпечення управління діяльністю підприємств аграрного сектору. Особливо це стосується галузей із високим рівнем виробничої інтеграції та біологічних ризиків, до яких належить птахівництво. Бухгалтерський облік, що є основою інформаційного забезпечення економіки, традиційно включає два види обліку: фінансовий та управлінський. Фінансовий облік на підприємстві ведеться відповідно до національних чи міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та законодавства України. Незважаючи на нормативну врегульованість фінансового обліку відповідно до національних і міжнародних стандартів, управлінський облік залишається недостатньо формалізованим і водночас критично важливим елементом системи управління підприємством. Саме управлінський облік забезпечує формування релевантної, оперативної та аналітично насиченої інформації для прийняття стратегічних і тактичних управлінських рішень в умовах невизначеності, ризиків та ресурсних обмежень.

В умовах воєнного стану та постійних шоків зовнішнього середовища (порушення логістичних ланцюгів, зростання вартості ресурсів, втрати виробничого потенціалу, необхідність оцінки збитків і відновлення діяльності) значення управлінського обліку суттєво посилюється. Він трансформується з інструменту внутрішнього контролю у ключову складову антикризового управління, стратегічного планування та забезпечення економічної стійкості підприємств. Додаткового значення набуває інтеграція управлінського обліку з цифровими технологіями (ERP-системи, автоматизовані обліково-аналітичні платформи, системи моніторингу виробничих процесів), що дозволяє забезпечити оперативність обробки великих масивів даних, підвищити точність прогнозування та ефективність управління ресурсами.

Галузь птахівництва характеризується специфічними особливостями, зокрема: коротким виробничим циклом, високою залежністю від біологічних факторів, значною часткою кормових витрат, необхідністю контролю за якістю продукції та дотриманням ветеринарно-санітарних вимог. Це зумовлює потребу

у формуванні спеціалізованого механізму управлінського обліку, який враховує галузеву специфіку, забезпечує деталізацію витрат і доходів за технологічними процесами та створює основу для ефективного управління повним виробничим циклом.

Незважаючи на наявність значного наукового доробку у сфері обліково-аналітичного забезпечення аграрних підприємств, питання формування цілісного, адаптивного та ризик-орієнтованого механізму управлінського обліку у птахівництві залишаються недостатньо розробленими, особливо в контексті сучасних викликів та необхідності інтеграції у європейський економічний простір.

Саме це обумовлює актуальність дослідження, спрямованого на розробку та обґрунтування механізму формування управлінського обліку в птахівництві як інструменту підвищення ефективності управління, забезпечення стійкості підприємств та їх конкурентоспроможності. Управлінський облік має широкі можливості забезпечення системи менеджменту змістовною і поглибленою інформацією на основі розроблених внутрішніх управлінських звітів. Обрані методи аналізу та рівень деталізації інформації про діяльність підприємства на основі даних управлінського обліку дозволять зменшити ризики при прийнятті управлінських рішень, а інформаційні потреби управлінського персоналу для визначення стратегічних цілей повинні бути орієнтовані на внутрішні процеси підприємства та оперативне управління матеріальними, трудовими і фінансовими ресурсами. Така вимога до якості механізму формування управлінського обліку є важливою, особливо для птахівничих підприємств з повним циклом виробництва від вирощування зернових культур, виробництва комбікормів до вирощування птиці, переробки та реалізації продукції птахівництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управлінського обліку розкрито в наукових працях, навчальних розробках багатьох вчених. Визначення особливостей управління та функціонування управлінського обліку як цілісного механізму в сільськогосподарських підприємствах розкрито в працях Панченко О.Д. [3], Рибаківної О.А. [6], Шпикуляка О.Г. [10], Жука В.М. [11], Садовської І.Б. та інших. Зокрема О.А. Рибаківна присвятила свої напрацювання питанням визначення об'єктів обліку витрат у птахівництві та визначила сільськогосподарську птицю

як об'єкт бухгалтерського обліку. Це дало можливість більш чітко визначити витрати в системі управлінського обліку. На особливостях обліково-аналітичної платформи для сільськогосподарських виробників наголошено у працях [1], [2] де акцентовано увагу на її функціональних та інформаційних особливостях.

Організаційно-методичні підходи до удосконалення обліково-аналітичної системи в сільськогосподарських підприємствах, а також питання формування інформаційного забезпечення на основі даних управлінського обліку обґрунтовано у дослідженнях Свиноуса І.В., Гнатишин Л.Б., Гаврик О.Ю. та Черепенчук Т.Я. [9]. Питання оцінювання прямих збитків аграрного бізнесу в системі бухгалтерського обліку розкрито у праці [11].

Незважаючи на вагомий науковий доробок у дослідженні обліково-аналітичного забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств, питання формування ефективного механізму управлінського обліку в галузі птахівництва потребує подальшого поглибленого вивчення з урахуванням галузевих особливостей, сучасних викликів та вимог до інформаційного забезпечення управління.

Мета статті. Метою статті є обґрунтування удосконаленого механізму формування управлінського обліку в птахівництві, який, на відміну від існуючих підходів, базується на інтеграції обліково-аналітичних процедур, врахуванні галузевих технологічних процесів і ризиків, а також використанні інструментів цифровізації, що дозволить підвищити якість управлінської інформації та ефективність прийняття управлінських рішень в галузі птахівництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рівень інформаційного забезпечення за окремими структурними підрозділами впливає на ефективність управління виробничою діяльністю підприємства в цілому. Управлінський облік є одним із видів обліку, який дає можливість здійснювати облік, контроль і аналіз за витратами, доходами і фінансовими результатами від різних видів діяльності на підприємстві.

Практичним кроком на шляху становлення та розвитку управлінського обліку було виділення із загальної бухгалтерської служби підприємства калькуляційної (управлінської) бухгалтерії. Створення двох самостійних бухгалтерій, фінансової та калькуляційної, пов'язувалося передусім із розширенням виробництва, зростанням його концентрації, з централізацією капіталу, з утворенням великих компаній, а також з необхідністю збереження їхньої комерційної таємниці [9].

Оскільки управлінський облік розкриває інформацію про виробничу діяльність в середині підприємства, то відповідно і призначений для внутрішнього управління. Як і фінансовий облік, управлінський облік також являє собою систему реєстрації, нако-

пичення, формування і узагальнення інформації для прийняття управлінських рішень. Але інформація формується про ті об'єкти обліково-виробничого процесу, які призначені для внутрішнього аналізу та підпорядкована запитам системи менеджменту.

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначено, що внутрішньогосподарський (управлінський) облік – система збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [4].

Панченко О.Д. зазначає, що функціонування управлінського обліку не можна розглядати лише як процес його впровадження на підприємстві адже це має бути безперервний механізм, який охоплюватиме цикл процесів, що містять заходи, пов'язані з його впровадженням, аналізом, контролем і вдосконаленням протягом усього періоду існування підприємства [3]. На думку автора, процес впровадження системи управлінського обліку доцільно розділити на 5 етапів: підготовчий (інформаційно-дослідний); методологічний (структурно-логічний); технічний (програмно-формалізований); організаційний (функціонально-розпорядчий); управлінський [3].

Складні процеси, які відбуваються на підприємствах птахівничого напрямку потребують високоякісного ведення управлінського обліку та формування якісної управлінської звітності. Птахівництво є високотехнологічною галуззю сільськогосподарського виробництва, функціонування якої пов'язане з комплексом взаємопов'язаних виробничих процесів, що охоплюють розведення, вирощування, утримання та годівлю птиці, застосування механізованих і автоматизованих систем, а також здійснення ветеринарно-профілактичних заходів з метою отримання конкурентоспроможної продукції. Водночас птахівництво характеризується як одна з найбільш інтенсивних і скороспілих галузей тваринництва, що забезпечує швидкий оборот капіталу та формування значного обсягу продукції при відносно низьких витратах ресурсів. За таких умов особливої ваги набуває формування ефективної системи управлінського обліку, яка виступає ключовим елементом інформаційного забезпечення управління підприємством. В умовах нестабільного економічного середовища, посилення конкуренції та необхідності оперативного реагування на зміни ринку управлінський облік трансформується у стратегічний інструмент забезпечення прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Впровадження системи управлінського обліку дозволяє забезпечити формування достовірної, релевантної та оперативної інформації про діяльність підприємства в різних аналітичних розрізах (продукція, підрозділи, центри відповідальності, канали збуту), що, у свою чергу, сприяє підвищенню прозорості біз-

нес-процесів, ефективності управління витратами, фінансовими потоками та результатами діяльності. Крім того, управлінський облік створює передумови для впровадження сучасних інструментів бюджетування, контролінгу та прогнозування, що є особливо актуальним для підприємств із складною виробничою структурою, до яких належать птахівничі комплекси.

Узагальнення наукових підходів та практичного досвіду дозволили систематизувати ключові функціональні переваги управлінського обліку, серед яких: забезпечення оперативності отримання інформації, підвищення рівня аналітичності управлінських даних, гнучкість облікових процедур, можливість адаптації до специфіки діяльності підприємства, а також інтеграція процесів планування, контролю та аналізу (табл. 1).

З огляду на галузеву специфіку птахівництва, методично управлінський облік повинен бути орієнтований на відображення повного виробничого циклу та включати такі ключові складові:

- облік і аналіз витрат та доходів у розрізі технологічних процесів (виросування, утримання, інкубація, переробка, реалізація);
- планування та бюджетування витрат із подальшим контролем їх виконання;
- калькулювання собівартості продукції з урахуванням біологічних і технологічних особливостей;
- прогнозування результатів діяльності підприємства;
- формування системи управлінської звітності для різних рівнів управління;
- моніторинг ефективності використання ресурсів і фінансових результатів діяльності.

Важливою передумовою ефективного функціонування управлінського обліку є його тісний взаємозв'язок із процесами планування та аналізу витрат. Зокрема, формуванню планової собівартості продукції передують ґрунтовний аналіз витрат за елементами та статтями на основі даних обліку, звітності, нормативно-правових

документів і результатів виробничих спостережень. Отримані аналітичні результати слугують основою для розробки заходів щодо оптимізації витрат і підвищення ефективності виробництва.

Особливого значення в сучасних умовах набуває використання технологічних карт як інструменту обґрунтування витрат, що дозволяє враховувати вплив ґрунтово-кліматичних умов, нормативів використання ресурсів, організаційно-технологічних параметрів виробництва та забезпечує формування економічно обґрунтованої собівартості продукції. Як зазначено у Методичних рекомендаціях з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [5] основою для визначення планової собівартості продукції окремих сільськогосподарських культур і видів тварин є технологічні карти, де за статтями витрат на підставі переліку передбачених в технології робіт, ґрунтово-кліматичних умов встановлених норм виробітку, нормативів витрат праці, матеріальних та інших ресурсів і з урахуванням раціонального використання землі, основних засобів, застосування прогресивних агрозоотехнічних і організаційних заходів визначається загальна сума витрат.

Таким чином, управлінський облік у птахівництві слід розглядати як інтегровану систему, що поєднує функції обліку, аналізу, контролю та планування і забезпечує формування якісної інформаційної бази для ефективного управління підприємством в умовах динамічного зовнішнього середовища. Проведені дослідження дозволили систематизувати основні характеристики управлінського обліку в птахівництві (табл. 2).

Також значну роль відіграє і автоматизація бухгалтерського управлінського обліку підприємства, де основною діяльністю являється птахівництво. Належний вибір програмного забезпечення забезпечує можливість трансформації оброблених даних у релевантну інформацію, що слугує основою для прийняття обґрун-

Таблиця 1

Ключові функціональні переваги управлінського обліку як єдиної інформаційної системи

Переваги	Призначення
Достовірні та оперативні дані	Управлінський облік дозволяє отримувати оперативну інформацію про стан бізнесу в розрізі продуктів, підрозділів, клієнтів, каналів збуту та інших параметрів
Підвищення прозорості	За допомогою гнучкої звітності можна детально аналізувати рух грошових коштів, структури витрат, прибутковість напрямків і приймати обґрунтовані управлінські рішення
Гнучкість обліку	Відсутність регламентованих стандартів дає можливість адаптувати систему під цілі та завдання конкретної компанії, оптимізувати структуру даних та аналітики
Можливість швидкого реагування на зміни ринкової ситуації	Оперативність в прийнятті стратегічних і тактичних рішень
Підвищення контролю над бізнес-процесами та внутрішніми потоками	Ведення платіжного календаря та управління грошовими потоками
Автоматизація	Бюджетування та консолідація звітності з різних джерел даних, що значно зекономить ресурси

Джерело: сформовано авторами на основі [8]

Систематизація характеристик управлінського обліку в птахівництві

Порівняльні ознаки	Призначення в управлінському обліку
Мета управлінського обліку	планування, облік, аналіз і контроль витрат, доходів і фінансових результатів для прийняття ефективних управлінських рішень; визначення стратегії підприємства на майбутнє
Необхідність та обов'язковість ведення управлінського обліку	необхідність: дає можливість ефективно здійснювати управління витратами; проводити оцінку ефективності підрозділів підприємства; планувати бюджет та моделювати фінансові результати; обов'язковість ведення: на малих підприємствах ведення його є не обов'язковим, але середні і великі підприємства повинні вести детальний управлінський бухгалтерський облік для обґрунтованої оцінки витрат і контролю над ризиками
Користувачі інформації	внутрішні користувачі: керівник підприємства, керівники структурних підрозділів (цехів, ланок, бригад)
Об'єкти управлінського обліку	витрати (за вирощуванням, утриманням поголів'я птиці; інкубаторіями; переробкою продукції птахівництва; реалізацією продукції птахівництва та побічної продукції, каналами збуту); собівартість виробництва та реалізації продукції птахівництва; доходи від реалізованої продукції птахівництва та побічної продукції; фінансові результати
Часові інформаційні аспекти	планування діяльності, поточна інформація та стратегічні плани на майбутнє
Умови формування та подання звітності	формування команди для складання управлінських звітів; визначення інформаційних потреб управлінського персоналу; визначення форми і структури управлінських звітів; зазначення строків подання звітів (щоденні, щотижневі, щомісячні)
Методи аналізу	визначення основних методів для проведення аналізу діяльності підприємства; формування аналітичних звітів у форматі графіків, діаграм, таблиць, текстові, комбіновані

Джерело: сформовано авторами

тованих управлінських рішень. Принципово важливим є відображення таких інформаційних параметрів:

- ведення обліку птиці – кількісний показник поголів'я птиці в пташниках, кількість переміщених та вибракуваних птахів;
- облікова оцінка придбаної птиці та її вага;
- аналітичний облік купівлі яєць;
- облік новонароджених пташенят в інкубаторіях та оприбуткування пташенят з них;
- облік яєць за категоріями (дістичні, столові; відбірні, дрібні тощо);
- ведення обліку витрат на вирощування та утримання птиці (окремі облік придбання та витрачання кормів та розрахунок кормоднів);
- ведення обліку приросту птиці;
- облік виробництва продукції птахівництва та переробки відходів;
- облік забою птиці;
- облік реалізації птиці, яєць, побічних продуктів;
- аналіз за утриманням, вирощуванням, надходженням, реалізацією птиці, яєць, побічних продуктів тощо.

Отже, методологічні і організаційно-методичні аспекти системи управлінського обліку, звітності та бюджетування, які діють у нинішніх умовах, не повною мірою відображають галузеві особливості суб'єктів господарювання, що своєю чергою, не сприяє веденню якісного обліку, проведенню аналізу і формуванню та розподілу витрат і доходів. Моделювання облікової інформації про витрати і доходи сільськогосподарського підприємства може здійснюватися

на основі системи рахівництва, яка використовується для цілей фінансового або безпосередньо управлінського обліку. Сукупність бухгалтерських проводок відображає конкретну структуру формування собівартості сільськогосподарської продукції, а дані управлінської звітності можуть бути визнані як наслідок прийнятих ефективних управлінських рішень [7].

З метою підвищення ефективності управління діяльністю птахівничих підприємств доцільно запропонувати комплекс заходів щодо удосконалення механізму формування управлінського обліку, які охоплюють організаційний, методичний та інформаційно-технологічний аспекти.

1. *Удосконалення структурно-логічної моделі* механізму формування управлінського обліку полягає у його розширенні наступними взаємопов'язаними блоками:

- цільовий (стратегічний) – визначення цілей управління та інформаційних потреб;
- обліково-аналітичний – формування системи обліку витрат, доходів і результатів;
- контрольно-регулюючий – забезпечення внутрішнього контролю та коригування відхилень;
- прогностичний – прогнозування результатів діяльності;
- цифровий – автоматизація обліково-аналітичних процесів.

Такий підхід забезпечує інтеграцію функцій обліку, аналізу, контролю та планування в єдину систему.

2. *Деталізація об'єктів управлінського обліку за технологічними процесами.* Формування управлінського обліку у птахівництві на нашу думку перед-

бачає наступну послідовність організаційно-методичних процесів: виділення центрів відповідальності (інкубаторії, пташники, комбікормове виробництво, переробка); розширення аналітики витрат за стадіями виробництва; впровадження обліку за біологічними параметрами (приріст, падіж, продуктивність). Це дозволить підвищити точність калькулювання собівартості та управління витратами.

3. *Впровадження ризик-орієнтованого підходу.* На нашу думку важливо інтегрувати у механізм управлінського обліку: ідентифікацію виробничих, біологічних і ринкових ризиків; систему індикаторів ризику (KRI) та аналіз відхилень із урахуванням факторів невизначеності. Це особливо актуально в умовах воєнних та економічних ризиків.

4. *Розвиток системи управлінської звітності.* Доцільно удосконалити управлінську звітність шляхом: формування багаторівневої системи звітів (оперативні, тактичні, стратегічні); впровадження звітності за центрами відповідальності; використання KPI (собівартість, продуктивність, рентабельність). Це підвищить якість інформаційної підтримки управлінських рішень.

5. *Інтеграція бюджетування та контролінгу, що передбачає запровадження системи бюджетування (витрат, доходів, грошових потоків); регулярного контролю виконання бюджетів; аналізу відхилень (variance analysis).* Це сприятиме підвищенню фінансової дисципліни та ефективності управління.

6. *Цифровізація управлінського обліку.* Важливим елементом сучасної управлінської облікової системи є: впровадження ERP-систем та спеціалізованих аграрних облікових платформ; автоматизація збору даних (облік поголів'я, кормів, продукції); використання аналітичних інструментів (BI-системи, дашборди). Це забезпечить оперативність, точність і масштабованість облікової інформації.

7. *Інтеграція з системою стратегічного управління, що передбачає методичне поєднання управлінського обліку із системами типу BSC (Balanced Scorecard), орієнтацію обліку на досягнення стратегічних цілей підприємства та використання показників ефективності для стратегічного аналізу.* Це трансформує управлінський облік із операційного у стратегічний інструмент.

Реалізація запропонованих заходів дозволить: підвищити релевантність і аналітичність інформації; забезпечити оперативність управлінських рішень; знизити рівень витрат і ризиків; підвищити конкурен-

тоспроможність птахівничих підприємств та сформувати сучасну цифрово-орієнтовану систему управлінського обліку.

Висновки. За результатами проведеного дослідження слід зазначити, що управлінський облік, незважаючи на відсутність законодавчо встановленої обов'язковості його ведення, має важливе значення у системі управління підприємством, оскільки забезпечує формування інформаційної бази для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Слід підсумувати, що управлінський облік у птахівництві виступає не лише інструментом внутрішнього інформаційного забезпечення, а й ключовим елементом системи стратегічного управління підприємством, здатним забезпечити підвищення ефективності використання ресурсів і результативності господарської діяльності в умовах динамічного та ризиконасиченого середовища. Як доводять результати дослідження, специфіка птахівничого виробництва, яка полягає у високій інтенсивності виробничих процесів, короткому операційному циклі, значній залежності від біологічних і технологічних факторів, обумовлює необхідність формування галузево-орієнтованої системи управлінського обліку. Така система має забезпечувати деталізацію обліково-аналітичної інформації за всіма стадіями виробничого процесу – від вирощування та утримання птиці до переробки й реалізації продукції.

У ході дослідження обґрунтовано доцільність формування комплексного механізму управлінського обліку, який базується на інтеграції функцій обліку, аналізу, контролю та планування, а також передбачає поетапну побудову системи відповідно до інформаційних потреб управлінського персоналу. Запропонований підхід дозволяє підвищити рівень аналітичності облікової інформації, забезпечити її релевантність і своєчасність для прийняття управлінських рішень. Ефективне функціонування управлінського обліку в птахівництві можливе за умови його адаптації до галузевих особливостей, зокрема шляхом врахування специфіки формування витрат, калькулювання собівартості продукції, організації внутрішньої звітності та застосування сучасних інструментів бюджетування і прогнозування.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробкою інструментарію цифровізації управлінського обліку, поглибленням методики оцінювання ефективності управлінських рішень, а також інтеграцією управлінського обліку з системами стратегічного управління та звітності зі сталого розвитку.

Література:

1. Матковський П.Є., Сас Л.С., Шеленко Д.І. Розроблення інформаційної та обліково-аналітичної платформи для сільськогосподарських виробників і споживачів. *Інтелект XXI*. 2021. № 6. С. 51–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-6.9>
2. Матковський П.Є., Сас Л.С., Шеленко Д.І. Розроблення облікової та інформаційної платформи для консалтингу діяльності суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки у системі контролінгу. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2021. № 20. С. 56–59. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.20.2021.252842> (дата звернення: 02.03.2026).

3. Панченко О.Д. Механізм функціонування управлінського обліку в сільськогосподарських підприємствах. *Економіка, управління та адміністрування*. № 3(89), 2019. С. 129–136. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2019-3\(89\)-129-136](https://doi.org/10.26642/jen-2019-3(89)-129-136)
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 25.04.2026).
5. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01> (дата звернення: 25.04.2026).
6. Рибаківа О.А. Сільськогосподарська птиця як об'єкт бухгалтерського обліку. *Агросвіт*. № 13, 2015. С. 58–63. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/13_2015/13.pdf (дата звернення: 15.04.2026).
7. Свиноус І.В., Гнатишина Л.Б., Гаврик О.Ю., Черепенчук Т.Я. Організаційні підходи до удосконалення обліково-аналітичної системи в сільськогосподарських підприємствах. *Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*, № 1(93), 2023. С. 88–93. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.1.12>
8. Управлінський облік: принципи, відмінність від бухгалтерського та практика. URL: <https://abmcloud.com/uk/upravlinskij-oblik/> (дата звернення: 15.04.2026).
9. Чебанова Н.В., Ревуцька Л.Є. Управлінський облік: навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2016. 218 с.
10. Шпикуляк О., Шеленко Д., Бойчук Я. Управління розвитком бізнес-екосистеми в умовах формування організованих товарних ринків. *Підприємництво та інновації*, № 32, 2024. С. 123–130. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.19>
11. Zhuk V., Pugachov M., Shpykuliak O., Bezdushna Yu., Popko Ye. Application of accounting for the assessment of war losses for agribusiness enterprises of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol. 9. no. 3. Pp. 197–215. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.09>

References:

1. Matkovskiy P., Sas L., Shelenko D. (2021). Rozroblennia informatsiinoi ta oblikovo-analitychnoi platformy dlia silskohospodarskykh vyrobnykiv i spozhyvachiv [Development of information and accounting and analytical platform for agricultural producers and consumers]. *Scientific economic journal "Intellect XXI"*. no. 6. pp. 51–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-6.9>
2. Matkovskiy P., Sas L., Shelenko D. (2021). Rozroblennia oblikovoi ta informatsiinoi platformy dlia konsal'tynhu diialnosti subiektiv hospodariuvannia aharnoho sektoru ekonomiky u systemi kontroliu [Development of accounting and information platform for consulting activities of agricultural sectors of economics in controlling system] *Economic bulletin of national technical university of Ukraine "Kyiv Polytechnical Institute"*. no. 20. pp. 56–59. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.20.2021.252842>
3. Panchenko O.D. (2019). Mehanizm funktsionuvannia upravlinskogo obliku v silskogospodarskikh pidpriemstvakh [The mechanism of functioning of management accounting in agricultural enterprises]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 3(89), pp. 129–136. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2019-3\(89\)-129-136](https://doi.org/10.26642/jen-2019-3(89)-129-136).
4. About accounting and financial reporting in Ukraine (1999), "Law of Ukraine", vol. 996-XIV, Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed April 25, 2026).
5. On approval of Methodological recommendations for planning, accounting and calculating the cost of products (works, services) of agricultural enterprises. Order of the Ministry of Finance of Ukraine, 18.05.2001, vol 132. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01> (accessed April 25, 2026).
6. Ribakova O.A. (2015). Silskogospodarska ptitsia iak ob'ekt buhgalterskogo obliku [Poultry as an accounting object]. *Agrosvit*, no. 13, pp. 58–63. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/13_2015/13.pdf (accessed April 15, 2026).
7. Svinous I.V., Gnatishina L.B., Gavrik O.Yu., Cherepenchuk T.Ia. (2023). Organizatsiini pidhodi do udoskonalennia oblikovo-analitychnoi sistemi v silskogospodarskikh pidpriemstvakh [Organizational approaches to improving the accounting and analytical system in agricultural enterprises]. *Naukovo-virobnichii zhurnal "Innovatsiina ekonomika"*, no. 1(93), pp. 88–93. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.1.12>.
8. Upravlinskii oblik: printsipi, vidminnost vid buhgalterskogo ta praktika [Management accounting: principles, difference from accounting and practice], available at: <https://abmcloud.com/uk/upravlinskij-oblik/> (accessed April 15, 2026).
9. Chebanova N.V., Revutska L.E. (2016). Upravlinskii oblik: navch. posibnik [Management accounting: textbook]. Harkiv: UkrDUZT, 218 p.
10. Shpykuliak O., Shelenko D., Boichuk Y. (2024). Upravlinnia rozvytkom biznes-ekosystemy v umovakh formuvannia orhanizovanykh tovarnykh rynkiv [Management of business ecosystem development under conditions of organized commodity markets formation]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, no. 32, pp. 123–130. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.19>
11. Zhuk V., Pugachov M., Shpykuliak O., Bezdushna Yu., Popko Ye. (2023). Application of accounting for the assessment of war losses for agribusiness enterprises of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. Vol. 9. no. 3. Pp. 197–215 DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.09>

Дата надходження статті: 27.04.2026

Дата прийняття статті: 18.05.2026

Дата публікації статті: 29.06.2026